

Maturitní témata pro ústní část profilové zkoušky

PSYCHOLOGIE

Třída: PS 4. A

Studijní obor: Praktická sestra

Školní rok: 2025/2026

- 1. Psychologie jako vědní obor** (Definice psychologie jako vědy; vysvětlení pojmů prožívání a chování; cíle psychologie; stručná historie – zakladatel psychologie jako vědy; základní psychologické směry; obory psychologie; metody psychologie).
Burn out syndrom. (vysvětlení pojmu; kdo první použil; profese, u kterých nejčastěji může vzniknout a proč; příčiny; fáze; projevy; jak předcházet a jak léčit).
- 2. Psychologická charakteristika osobnosti, psychické vlastnosti.** (Vysvětlení pojmu osobnost; faktory ovlivňující vývoj osobnosti; struktura osobnosti – vlastnosti učení, povahové, motivační).
Osobnost praktické sestry.
- 3. Základní psychické procesy a stavy.** (Vysvětlení pojmu psychické procesy, stavy; rozdělení; stručná charakteristika vybraného psychického procesu/stavu).
Techniky zaměřené na rozvoj a posilování psychických procesů a stavů.
- 4. Ontogeneze psychiky (obecné zákonitosti vývoje, životní etapy).** (Ontogenetická psychologie – vysvětlení pojmu, čím se zabývá, obory; faktory ovlivňující vývoj člověka; zákonitosti vývoje; odchylky ve vývoji; vývojová období a jejich časové vymezení).
Psychologický přístup k lidem s mentálním postižením. (Definice mentálního postižení/poruch vývoje intelektu; příčiny mentálního postižení – vrozeného/získaného; kategorie mentální postižení – projevy; jak vrozené mentální postižení ovlivňuje vývoj u dětí, možnosti podpory lidí s mentálním postižením; zásady komunikace s lidmi mentálním postižením).
- 5. Psychologická charakteristika prenatálního a perinatálního období.** (časové vymezení prenatálního období, fáze; faktory, které mohou negativně ovlivnit vývoj v prenatálním období; tělesný a psychický vývoj v prenatálním období; sociální interakce matky s plodem; časové vymezení perinatálního období – fáze porodu a jejich stručný popis; přirozený porod, co vše lze nabídnout rodičkám, aby byl porod zážitkem, který nebude traumatický, k ovlivnění strachu, bolesti; bonding a jeho podpora; rooming in)
Bolest, psychologické možnosti ovlivnění bolesti. (Definice bolesti, složky bolesti; faktory ovlivňující bolest; práh bolesti; druhy bolesti; možnosti ovlivnění bolesti - farmakologické, nefarmakologické vč. ovlivnění psychologickými metodami).

6. **Řeč. Vývoj řeči v časném dětství (v období kojeneckém, batolecím a předškolním).** (Co je to řeč, vztah řeči a myšlení; centra řeči; druhy řeči, složky řeči; předpoklady pro vytvoření řeči; vývoj řeči).
Psychologický přístup k lidem s poruchou řeči. (Poruchy řeči, přístup k lidem s poruchou řeči; možnosti nahrazení řeči/AAK).
7. **Emoce v psychice nemocných.** (Vymezení pojmu emoce jako psychického procesu/stavu; složky emocí; primární emoce; rozdělení; - psychické stavy/vztahy/vyšší city; vysvětlení pojmu pocit, afekt, nálada; poruchy emocí; strach, úzkost v psychice nemocných, nejčastější příčiny, jak se projevují v těle, jak se chová pacient; jaké chování zdravotníka může tyto pocity zhoršovat/zlepšovat; zvládání strachu/úzkosti).
Mobbing. (Vymezení pojmu; znaky; druhy; příklady, jak může mobbing vypadat; důsledky mobbingu především na pacienta; prevence a řešení mobbingu).
8. **Psychomotorický vývoj dítěte v časném dětství (v období kojeneckém, batolecím a předškolním).** (Časové vymezení jednotlivých období; vývoj jemné motoriky; vývoj hrubé motoriky).
Potřeby. (Vymezení pojmu potřeba; druhy potřeb; pyramida potřeb; pojem frustrace, deprivace; základní psychické potřeby u dětí/Matějček).
9. **Socializace, sociální učení.** (Vysvětlení pojmu socializace; cíle a fáze socializace; socializační činitelé; sociální učení).
Subjektivní prožívání nemoci, autoplastický obraz nemoci. (Vysvětlení pojmů; 4 složky; faktory ovlivňující subjektivní prožívání nemoci).
10. **Sociální adaptace.** (Vysvětlení pojmu sociální adaptace; projevy dobré adaptace u člověka; pojem maladaptace; adaptační mechanismy – copingové strategie, obranné mechanismy – vysvětlení rozdílů, druhy).
Poměr nemocného k nemoci. Primární a sekundární zisk z nemoci. (Vysvětlení pojmů; jednotlivé formy poměru nemocného k nemoci; vysvětlení pojmu primární a sekundární zisk z nemoci, Munchausenův syndrom).
11. **Psychosociální problematika stáří.** (Časové vymezení, fáze; primární a sekundární změny ve stáří; změny psychických funkcí ve stáří – vnímání, pozornost, paměť/učení; změny osobnosti; změny adaptace; změny sociálních vztahů; postoje ke stáří; doporučení, jak předejít předčasnému stárnutí; nemoci a potíže typické ve stáří; pobytová zařízení pro seniory a adaptace na umístění).
Paměť. (Definice psychického procesu; engram; fáze paměti a jejich popis, druhy paměti; poruchy paměti; rozvoj paměti; reminiscenční terapie).
12. **Psychologický přístup k lidem se smyslovým postižením – postižením sluchu.** (Definice sluchového postižení; příčiny sluchového postižení; postižení sluchu prelingvální/postlingvální; kategorie/tíže postižení sluchu; jak sluchové postižení ovlivňuje vývoj u dětí, možnosti podpory dětí/dospělých se sluchovým postižením; kompenzační pomůcky; alternativní komunikace; zásady komunikace s lidmi se sluchovým postižením; organizace podporující sluchově postižené).
Neverbální komunikace. (Vymezení; poměr verbální/neverbální komunikace; druhy neverbální komunikace).
13. **Psychologický přístup ke klientům tělesným, pohybovým postižením.** (Vymezení tělesného/pohybového postižení; příklady tělesného/pohybového postižení – vrozené/získané; jak pohybové postižení ovlivňuje vývoj u dětí; možnosti podpory lidí

s tělesným/pohybovým postižením; kompenzační pomůcky pro lidi s tělesným/pohybovým postižením; zásady komunikace s lidmi s tělesným postižením/na vozíku; organizace podporující tělesně postižené).

Sociální percepce, chyby v sociální percepci. (vymezení pojmu sociální percepce, vliv očekávání; chyby v sociální percepci).

14. Novorozenecké období. (Časové vymezení; znaky zralého/donošeného novorozence; behaviorální stavy; novorozenecké reflexy; jemná a hrubá motorika; psychické procesy – vnímání, pozornost, paměť, myšlení, řeč; sociální vztahy; emoce; hra; potřeby novorozence).

Psychické potřeby dětí, projevy neuspokojení těchto potřeb. (Vymezení pojmu potřeba; druhy potřeb; pyramida potřeb; psychické potřeby dětí podle Matějčka; attachment; pojem frustrace, deprivace – projevy; prevence deprivace při hospitalizaci).

15. Sociální skupiny. (Vymezení pojmu sociální skupina; znaky sociální skupiny; fce sociální skupiny; druhy sociálních skupin; sociální pozice, sociální role, sociální status; konformita).

Specifika komunikace s lidmi s mentálním postižením, pacienti s PAS (s postižením autistického spektra) (Definice mentálního postižení/PAS; příčiny mentálního postižení/PAS; kategorie mentálního postižení/PAS; projevy; jak vrozené mentální postižení/PAS ovlivňuje vývoj u dětí; možnosti podpory; zásady komunikace s lidmi mentálním postižením/PAS; organizace podporující mentálně postižené/lidi s PAS).

16. Psychologická problematika hospitalizace. (Vymezení pojmu hospitalizace; důvody hospitalizace; z pohledu pacienta pozitiva/negativa hospitalizace; jak hospitalizace ovlivňuje uspokojování potřeb a jakých; pojem hospitalismus/ deprivací syndrom u dětí; jak hospitalismu předcházet u dospělých, u dětí; práva nemocných, práva hospitalizovaného dítěte;

Verbální komunikace – základní komunikační dovednosti (navazování kontaktu, kladení otázek, aktivní naslouchání, evalvace/devalvace). (Vymezení pojmu komunikace, druhy komunikace; pojem verbální komunikace; rozhovor; jak by měl vypadat první kontakt zdravotník/pacient; druhy otázek; pojem aktivní naslouchání a techniky aktivního naslouchání; pojem evalvace a devalvace).

17. Psychologický přístup k lidem se smyslovým postižením – postižením zraku. (Vymezení pojmu zrakové postižení; příčiny zrakového postižení; kategorie slabozrakosti/slepoty dle WHO; jak zrakové postižení ovlivňuje vývoj u dětí; možnosti podpory lidí se zrakovým postižením; příklad kompenzačních pomůcek; zásady komunikace, doprovodu, přístupu k lidem se zrakovým postižením; organizace podporující zrakově postižené).

Sociální interakce. (Vymezení pojmu sociální interakce; pozitivní, neutrální a negativní formy sociální interakce; prosociální chování; agrese).

18. Vymezení pojmu zdraví, nemoc, biopsychosociální model přístupu k člověku, nemoci psychosomatické a somatopsychické, kategorie nemocných. (Definice pojmu zdraví, nemoc; vysvětlení bio-psycho-sociálního-spirituálního/holistického pohledu na zdraví, nemoc; kategorie nemocných; vysvětlení pojmu psychosomatická onemocnění a uvedení příkladů; vysvětlení pojmu somatopsychická onemocnění a uvedení příkladů).

Náročná životní situace. (Vymezení pojmů trauma, vč. příkladů traumatických situací; vymezení pojmu akutní reakce na stres/pasivní forma, aktivní forma a její projevy; zásady přístupu a komunikace s lidmi prožívající akutní stresovou reakci v návaznosti na trauma; PTSP – vymezení pojmu, projevy, léčba; první psychická pomoc, krizová intervence, techniky ke zvládnutí akutní úzkosti a stresové reakce; zdravotnický tým a práce s ním v souvislosti s traumatem, akutní stresovou reakcí).

19. Stres. (Vymezení pojmu; eustres, distres; stresory; projevy stresu z pohledu bio-psycho-sociálního; důsledky stresu; předcházení stresu a možnosti pomoci).

Duševní hygiena. (vymezení oboru; oblasti, kterými se obor zabývá; doporučení pro duševní hygienu u pracovníků ve zdravotnictví).

20. Psychologický přístup k lidem s nevléčitelným onemocněním, umírání a smrt v životě člověka. Truchlení. (vymezení pojmu nemoc s infaustní prognózou; zásady sdělování infaustní prognózy; fáze vyrovnávání/podle Kubler_Rossovové; paliativní péče (a její formy, možnosti v regionu; vymezení pojmu eutanázie, dystanázie; truchlení – fáze, okolnosti usnadňující/komplikující truchlení, možnost podpory).

Profesionální chování v profesi praktické sestry, iatrogenie, produktivní, neproduktivní přístup. (Na jakých hodnotách by měl být založený vztah zdravotník/pacient; vysvětlení pojmu produktivní x neproduktivní chování zdravotníků; příklady produktivního chování, příklady neproduktivního chování; pojem iatrogenie – podtypy, příklady, důsledky).

Ústí nad Orlicí dne 1. 9. 2025

Vypracovala: Mgr. Ludmila Zapletalová

Schválila: Mgr. Marie Klementová

ředitelka školy